

توزیع جمعیت دانشجویی در جهان

احمد رضا روشن^۱

چکیده

به همراه تحولات اقتصادی قرون اخیر در سطح جهان، تحولات اجتماعی زیادی نیز صورت گرفت از جمله این تحولات عمومی شدن آموزش و گسترش آموزش عالی است. توجه به گسترش آموزش عالی و پاسخگویی به تقاضای های ورود به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی گامی است برای ایجاد تحولات ساختاری در کشور که این خود پیش زمینه توسعه است. اهمیت آموزش عالی از آن روست که دانشگاه ها مهد علم اند و علم، مسئولیت عمومی رفاه بشریت را به عهده دارد.

توزیع جمعیت دانشجویی جهان به لحاظ تقسیم بندی جغرافیایی یونسکو و با استناد به آمار این سازمان در سال ۲۰۰۷ میلادی بررسی شده و شمایی از تعداد دانشجویان در کشورها و مناطق مختلف جهان به تفکیک جنسیت ارائه می شود تا میزان توجه کشورها به سرمایه گذاری در نیروی انسانی متخصص و به ویژه موقعیت کشور ما نسبت به سایر کشورها مشخص شود. برطبق آخرین آمار جمع آوری شده از سوی یونسکو، جمعیت دانشجویان جهان تا سال ۲۰۰۷ معادل ۱۳۶/۰۷۶/۷۲۹ نفر است که ۶۹/۱۱۷/۴۴۸ نفر یا ۵۰/۸ درصد از آنان را زنان تشکیل می دهند. ایران نیز حدود ۱/۶ درصد از دانشجویان جهان را در خود جای داده است. همچنین دقیقاً ۱/۶ درصد از جمعیت زنان دانشجویی جهان در ایران مشغول به تحصیل اند.

واژگان کلیدی

جمعیت دانشجویی کشورها، تعداد و سهم دانشجویان زن، توزیع جغرافیایی دانشجویان

۱- عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

مقدمه

به همراه تحولات اقتصادی قرون اخیر در سطح جهان، تحولات اجتماعی زیادی نیز صورت گرفت از جمله این تحولات عمومی شدن آموزش و گسترش آموزش عالی است. با پیشرفت و گسترش بخش‌های مختلف اقتصادی (صنعت، کشاورزی، خدمات)، نیاز به افراد متخصص برای گرداندن این بخش‌ها به شکل روزافزونی خود را نشان داد و دارندگان این تخصص‌ها، که عموماً در دانشگاه‌ها پرورش می‌یافتند به دلیل نیاز اجتماعی و اهمیت حرفه‌شان از مزایای زیادی از جمله درآمد بیشتر، نرخ بیکاری کمتر، اوقات فراغت بیشتر و منزلت اجتماعی بالاتر برخوردار شدند. (روشن-۱۳۸۶) در بسیاری از کشورها آموزش دانشگاهی به یک پیش نیاز برای دستیابی به پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی بعدی تبدیل شده است. (Harklau-1998) مقتضای جامعه مبتنی بر دانایی «آموزش عالی برای همه» را به نخستین و مهم‌ترین هدف سیاست‌تعلیماتی بسیاری از کشورهای جهان تبدیل کرده است. بدیهی است مفهوم «آموزش عالی برای همه» این نیست که کلیه افراد باید تحصیلات دانشگاهی داشته باشند بلکه منظور، ایجاد حقی است برای مردمی که تمایل و استعداد لازم برای برخورداری از آموزش عالی را دارند. حالت ایده‌آل این است که راهیابی به تمامی اشکال آموزش عالی باید برای تمامی کسانی که تحصیلات متوسطه یا معادل آن را به پایان رسانده‌اند و یا حائز شرایط هستند بدون توجه به سن، جنس و سایر ویژگی‌های اجتماعی آنها آزاد باشد. (روشن-۱۳۸۲)

برنامه‌ریزی برای ورود به دانشگاه یکی از اصلی‌ترین تعهدات زندگی در جوامع مدرن محسوب می‌شود و ارزش آن را دارد که افراد برای آن وقت صرف کنند. دستیابی به مدرک دانشگاهی امکان دسترسی به فرصت‌ها و تنوع شغلی بیشتر و درآمد بالاتر را فراهم می‌کند. از این رو دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشورها با خیل جوانانی مواجه می‌شوند که تضمین آینده خود را در آموزش عالی می‌جویند.

در مقاله حاضر توزیع جمعیت دانشجویی جهان به لحاظ تقسیم بندی جغرافیایی یونسکو و با استناد به آمار این سازمان در سال ۲۰۰۷ میلادی (Unesco-2007) بررسی شده و شمایی از تعداد دانشجویان در کشورها و مناطق مختلف جهان به تفکیک جنسیت ارائه می شود تا میزان توجه کشورها به سرمایه گذاری در نیروی انسانی و بویژه موقعیت کشور ما نسبت به سایر کشورها مشخص شود.

الف) کشورهای عربی

در کشورهای عربی در مجموع ۶/۷۸۲/۸۴۹ دانشجو وجود دارد که ۳/۳۳۱/۵۰۶ نفر از آنان یعنی ۴۹/۱ درصد زن هستند. سه کشور عربی که بیشترین جمعیت دانشجویی را در خود جای داده اند عبارتند از مصر (۲/۵۹۴/۱۸۶)، الجزایر (۷۵۵/۴۶۳) و عربستان سعودی (۶۰۳/۶۷۱). کمترین جمعیت دانشجویی کشورهای عربی نیز به ترتیب در جیبوتی، موریتانی و قطر هستند. بیشترین نسبت دانشجویان زن به کل دانشجویان در کشورهایی که بیش از ۱۰ هزار نفر دانشجو دارند در کشورهای کویت، بحرین و امارات متحده عربی است که به ترتیب ۷۰/۲ درصد، ۶۷/۸ درصد و ۶۶/۳ درصد از کل دانشجویان این کشورها زن هستند. به نظر می رسد با وجودیکه انتظار می رود در این حوزه از کشورها که بیشتر سنت های متعصبانه مذهبی حاکم باشد، نرخ بیشتر حضور زنان در آموزش عالی جالب توجه است. مثلاً در عربستان سعودی ۵۸/۱ درصد از دانشجویان زن هستند. از لحاظ شاخص حضور زنان در آموزش عالی در کشورهای عربی، کشورهای موریتانی (۲۴/۶ درصد)، یمن (۲۶/۱ درصد) و عراق (۳۶/۲ درصد) دارای کمترین عدد هستند. لازم به ذکر است که در آمار مربوطه، آمار کشور مصر به تفکیک جنسیت وجود نداشت و آمار کشور سوریه نیز در دسترس نبود. (جدول ۱).

ب) اروپای شرقی و مرکزی

در این منطقه از جهان که در برگیرنده ۲۰ کشور است در مجموع ۱۹/۴۱۳/۸۳۵ نفر دانشجو وجود دارد که ۱۰/۶۴۹/۸۷۷ نفر از آنان یا ۵۴/۹ درصد زن هستند. بیشترین جمعیت دانشجویی در این منطقه در کشور روسیه (۹/۰۱۹/۵۵۶ نفر) و پس از آن کشورهای اوکراین (۲/۶۰۴/۸۷۵ نفر) و لهستان (۲/۱۱۸/۰۸۱ نفر) قرار دارند. کمترین تعداد نیز در کشورهای مقدونیه، آلبانی و استونی است. (جدول ۲)

به لحاظ درصد مشارکت زنان در آموزش عالی نیز کشورهای لیتوانی (۶۳/۲ درصد)، آلبانی (۶۲/۱ درصد) و استونی (۶۱/۵ درصد) قرار دارند. این نسبت در روسیه ۵۷/۰ درصد است. آمار دانشجویی کشور ترکیه که از لحاظ تقسیم بندی یونسکو در این منطقه قرار گرفته است ۲/۱۰۶/۳۵۱ نفر است که ۴۱/۹ درصد (کمترین نرخ در این منطقه) از آنان زن هستند. وضعیت کشور اوکراین به عنوان دومین کشور پر دانشجوی این منطقه نیز جالب توجه است چرا که یکی از مراکز جذب دانشجویان ایرانی در خارج کشور است. البته در آمار مزبور، آمار دانشجویی کشور بوسنی و هرزگوین در دسترس نبود.

پ) آسیای مرکزی

در این منطقه از جهان که شامل ۹ کشور عمدتاً از جمهوری های سابق شوروی (به جز مغولستان) است در مجموع ۲۰۶۰۰۳۵ دانشجو وجود دارد که ۱/۰۵۹/۲۳۶ نفر (۵۱/۴ درصد) از آنان زن هستند. بیشترین جمعیت دانشجویی در این منطقه در سه کشور قزاقستان (۷۵۳/۱۸۱ نفر)، ازبکستان (۴۰۷/۵۸۲ نفر) و قرقیزستان (۲۲۰/۴۶۰ نفر) است. به لحاظ سهم زنان در آموزش عالی نیز بیشترین نسبت در کشورهای مغولستان، قزاقستان و ارمنستان است که به ترتیب ۶۱/۴ درصد، ۵۸/۱ درصد و ۵۵/۵ درصد از دانشجویان این کشورها زن هستند. این نسبت در جمهوری آذربایجان ۴۶/۸ درصد و در تاجیکستان ۲۵/۹ درصد است. البته آمار کشور

ترکمستان موجود نبود تا مورد تحلیل قرار گیرد. لازم به ذکر است از آنجا که پیشرفته ترین کشور این منطقه به لحاظ اقتصادی کشور قزاقستان است بنابراین دور از انتظار نیست که آموزش عالی این کشور نیز در مقایسه با سایر کشورهای این منطقه، گسترش بیشتری یافته باشد. (جدول ۳)

ت) کشورهای آسیای شرقی و اقیانوس آرام

در کشورهای این منطقه از جهان در مجموع ۴۱/۵۷۶/۱۹۶ دانشجو وجود دارد که ۱۹/۳۹۹/۰۸۶ نفر (۴۶/۷ درصد) از آنان زن هستند. بیشترین تعداد دانشجو در این منطقه در کشورهای چین (۲۱/۳۳۵/۶۴۶ نفر)، ژاپن (۴/۰۳۸/۳۰۲ نفر) و اندونزی (۳/۶۴۰/۲۷۰ نفر) هستند. البته از آنجا که بیشترین جمعیت جهان در کشور چین زندگی می کنند دور از انتظار نیست که بیشترین جمعیت دانشجویی جهان را نیز این کشور دارا باشد. از لحاظ توزیع جنسی جمعیت دانشجویی نیز کشورهای میانمار (۶۳/۳ درصد)، نیوزیلند (۵۸/۷ درصد) و مالزی (۵۵/۴ درصد) بیشترین جمعیت دانشجویی زن را دارا هستند. البته در محاسبه این رتبه بندی تنها کشورهایی مدنظر قرار گرفته اند که جمعیت دانشجویی آنها بیش از ده هزار نفر است. از کشورهای معروف این منطقه می توان از کره جنوبی نام برد که ۲/۴۰۲/۶۴۹ نفر دانشجو دارد. این عدد برای کشور استرالیا ۱/۰۱۵/۰۶۰، مالزی ۷۳۱/۰۷۷، فیلیپین ۲/۴۰۲/۶۴۹ و تایلند ۲/۳۳۸/۵۷۲ نفر است. آمار مربوط به کشور کره شمالی و سنگاپور نیز در دسترس نبود. (جدول ۴)

ث) آمریکای لاتین و کارائیب

این منطقه در مجموع ۱۵/۲۹۳/۱۸۱ دانشجو را در خود جای داده است که ۸/۱۹۶/۷۶۷ نفر (۵۳/۶ درصد) از آنان زن هستند. بیشترین جمعیت دانشجویی این منطقه در کشورهای برزیل (۴/۲۷۵/۰۲۷ نفر)، مکزیک (۲/۳۸۴/۸۵۸ نفر)، و

آرژانتین (۲/۱۲۷/۱۱۳ نفر) قرار دارد. توزیع جنسی (زنان) جمعیت دانشجویی در کشورهایی که بیش از ده هزار دانشجو دارند به ترتیب در کشورهای جامائیکا (۶۹/۹ درصد)، اروگوئه (۶۶/۲ درصد) و کوبا (۶۲/۱ درصد) است. (جدول ۵).

از دیگر کشورهای این منطقه می توان از ونزوئلا با ۱/۰۴۹/۷۸۰ نفر دانشجو و کوبا ۴۷۱/۸۵۸ نفر دانشجو نام برد. کمترین سهم زنان در آموزش عالی این منطقه نیز در جمهوری دومینیکن با ۳۴/۲ درصد است.

ج) آمریکای شمالی و اروپای غربی

پیشرفته ترین منطقه جهان از لحاظ اقتصادی، آمریکای شمالی و اروپای غربی است. در این منطقه در مجموع ۳۳/۴۲۲/۰۹۴ نفر دانشجو مشغول به تحصیل هستند که ۱۸/۶۷۴/۷۶۴ نفر از آنان یعنی ۵۵/۹ درصد زن هستند. بیشترین جمعیت دانشجویی این منطقه در کشور آمریکا (۱۷/۲۷۲/۰۴۴ نفر) و پس از آن در انگلستان (۲/۲۸۷/۵۴۱ نفر) و فرانسه (۲/۱۸۷/۳۸۳ نفر) قرار دارند. بیشترین نسبت جنسی این منطقه نیز به ترتیب در کشورهای ايسلند (۶۴/۵ درصد)، سوئد (۵۹/۶ درصد) و دانمارک (۵۷/۴ درصد) است.

از دیگر کشورهای مهم این منطقه می توان از ایتالیا با جمعیت دانشجویی ۲/۰۱۴/۹۹۸ نفر، کانادا ۱/۳۲۶/۷۱۱ نفر و اسپانیا ۱/۸۰۹/۳۵۳ نفر نام برد. ضمن اینکه آمار کشور آلمان در دسترس نبوده است که احتمالاً آن کشور نیز حدود ۲ میلیون دانشجو را در خود جای داده است. (جدول ۶)

چ) جنوب و غرب آسیا

در این منطقه طبق تقسیم بندی یونسکو ۹ کشور وجود دارد که ایران نیز جزو اینها قرار گرفته، گرچه سنخیت فرهنگی و اجتماعی ایران با این کشورها زیاد نیست.

در هر صورت در این منطقه در مجموع ۱۵/۸۴۲/۱۷۵ نفر دانشجو قرار دارد که ۶/۴۶۳/۵۱۸ نفر از آنان زن هستند. (۴۰/۸ درصد)

بیشترین جمعیت دانشجویی این منطقه به ترتیب در کشورهای هند (۱۱/۷۷۷/۲۹۶ نفر)، ایران (۲/۲۷۴/۱۲۶ نفر) و بنگلادش (۹۱۱/۶۰۰ نفر) است. البته آمار تعداد دانشجویان ایران در حال حاضر بیش از ۳ میلیون نفر است اما برای اینکه وضعیت کشورها قابل مقایسه باشد لازم بود که آمار از منبع واحدی گردآوری شود.

بیشترین درصد سهم زنان این منطقه نیز به ترتیب در کشورهای ایران (۵۱/۱ درصد)، پاکستان (۴۵/۱ درصد) و هند (۳۹/۴ درصد) است. آمار کشور سریلانکا نیز در دسترس نبوده است. ضمن اینکه در جداول ارائه شده در این گزارش به کشورهای بر می خوریم که آمار دانشجویی در آنها بسیار پایین و در حد صفر است. نظیر کشور مالدیو که طبق آمار یونسکو تنها ۷۳ نفر دانشجو در آن مشغول به تحصیل اند. نکته دیگر اینکه با وجود آنکه این منطقه یکی از فقیرترین مناطق جهان محسوب می شود و جمعیت زیر خط فقر زیادی را در خود جای داده است اما جمعیت دانشجویی قابل قبولی دارد. (جدول ۷)

ح) صحرای آفریقا

این منطقه از جهان، یکی از فقیرترین مناطق جهان است و همانگونه که انتظار می رود کمترین دانشجو را نیز داراست. در کل این منطقه مجموعاً ۳/۵۴۰/۳۶۲ نفر دانشجو وجود دارد که مجموع دانشجویان ۴۲ کشور آن از مجموع دانشجویان کشور برزیل کمتر است. در این منطقه ۱/۳۴۲/۹۹۸ نفر دانشجوی زن وجود دارد که ۳۷/۹ درصد از کل دانشجویان را تشکیل می دهد.

بیشترین جمعیت دانشجویی این منطقه در کشورهای نیجریه (۱/۲۸۹/۶۵۶ نفر)، آفریقای جنوبی (۷۳۵/۰۷۳ نفر) و کنیا (۱۰۲/۷۹۸ نفر) است. بیشترین درصد جمعیت زنان دانشجو نیز به ترتیب در کشورهای موریتانی (۵۵/۳ درصد)، آفریقای

جنوبی (۵۴/۶ درصد) و نامیبیا (۵۳/۲ درصد) است. البته در رتبه بندی کشورها از لحاظ سهم زنان در آموزش عالی، تنها کشورهایی مدنظر قرار گرفته اند که جمعیت دانشجویی آنان بیش از ده هزار نفر است. کمترین سهم زنان در میان جمعیت دانشجویی در این منطقه در کشور آنگولا با ۱۰/۴ درصد است. (جدول ۸)

نتیجه گیری

آموزش عالی تقریباً در تمام زمینه های شاخص های جامعه مبتنی بر دانایی، نقش محوری و تعیین کننده ای دارد و افزایش دسترسی آحاد مردم به آن، می تواند پایه گسترده ای از متخصصان و فرهیختگان در جهت تحقق توسعه کشور بوجود آورد. از این رو، توجه به گسترش آموزش عالی و پاسخگویی به تقاضای های ورود به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی گامی است برای ایجاد تحولات ساختاری در کشور که این خود پیش زمینه توسعه است. اهمیت آموزش عالی از آن روست که دانشگاه ها مهد علم اند و علم، مسئولیت عمومی رفاه بشریت را به عهده دارد. آموزش عالی طی سده های گذشته استعداد و قابلیت خود را برای انطباق، تحول و انجام تغییرات و پیشرفت در جامعه به ثبوت رسانده است. واقعیت این است که هیچ کشوری بدون داشتن مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مناسب که موجد قشری نقاد، متخصص و ماهر می گردد، نمی تواند به توسعه درون زا و پایدار دست یابد. از این رو، درک اهمیت آموزش عالی از سوی کشورهای جهان باعث گردیده که توسعه آموزش عالی در اولویت سیاستگذاری های آموزشی آنها قرار گیرد؛ به طوری که تعداد دانشجویان جهان از سیزده میلیون نفر در سال ۱۹۶۰ با بیش از ده برابر افزایش به ۱۳۶ میلیون نفر رسیده است.

بر طبق آخرین آمار جمع آوری شده از سوی یونسکو، جمعیت دانشجویان جهان تا سال ۲۰۰۷ معادل ۱۳۶/۰۷۶/۷۲۹ نفر است که ۶۹/۱۱۷/۴۴۸ نفر یا ۵۰/۸ درصد از آنان را زنان تشکیل می دهند، این البته نکته مثبتی است که تعداد دانشجویان زن در جهان بیش از دانشجویان مرد است. (جدول ۹)

در بین مناطق هشت گانه طبق تقسیم بندی یونسکو بیشترین جمعیت دانشجویی در آسیای شرقی و پاسیفیک و کمترین آن در آسیای مرکزی قرار دارد. بیشترین درصد حضور زنان در دانشگاهها نیز در منطقه آمریکای شمالی و اروپای غربی است.

اگر آمار دانشجویی ایران را با جمعیت دانشجویی جهان مقایسه کنیم خواهیم دید که ۱/۶ درصد از دانشجویان جهان در ایران قرار دارند. همچنین دقیقاً ۱/۶ درصد از جمعیت زنان دانشجویی جهان در ایران مشغول به تحصیل اند. به علاوه چنانکه دیدیم نسبت جمعیت دانشجویی زنان در ایران ۵۱/۰ درصد بود که کمی از متوسط جهانی بیشتر است.

ده کشور جهان نیز که بیشترین جمعیت دانشجویی را در خود جای داده اند به ترتیب عبارتند از: ۱- چین (۲۱/۳۳۵/۶۴۶ دانشجو) ۲- آمریکا (۱۷/۲۷۲/۰۴۴ دانشجو) ۳- هند (۱۱/۷۷۷/۲۹۶ دانشجو) ۴- روسیه (۹/۰۱۹/۵۵۶ دانشجو) ۵- برزیل (۴/۲۷۵/۰۲۷ دانشجو) ۶- ژاپن (۴/۰۳۸/۳۰۲ دانشجو) ۷- اندونزی (۳/۶۴۰/۲۷۰ دانشجو) ۸- کره جنوبی (۳/۲۱۰/۱۸۴ دانشجو) ۹- اوکراین (۲/۶۰۴/۸۷۵ دانشجو) و ۱۰- فیلیپین (۲/۴۰۲/۶۴۹ دانشجو). طبق این آمار، ایران نیز در رده شانزدهم کشورهای جهان از لحاظ دارا بودن بیشترین جمعیت دانشجویی است.

جدول ۱: توزیع دانشجویان در کشورهای عربی

نسبت دانشجویان زن (درصد)	تعداد دانشجویان زن	کل دانشجویان	کشور
۴۹/۱	۳۳۳۱۵۰۶	۹۷۸۲۸۴۹	کشورهای عربی
۵۷/۱	۴۲۹۹۱۲	۷۵۵۴۶۳	الجزایر
۶۷/۸	۱۲۷۸۱	۱۸۸۴۱	بحرین
۴۱/۸	۷۰۸	۱۶۹۶	جیبوتی
-	-	۲۵۹۴۱۸۶	مصر
۳۶/۲	۱۵۳۷۱۱	۴۲۴۹۰۸	عراق
۵۰/۳	۱۰۹۵۲۸	۲۱۷۸۲۳	اردن
۷۰/۲	۲۷۱۲۷	۳۸۶۳۰	کویت
۵۲/۸	۸۷۴۷۳	۱۶۵۷۳۰	لبنان
۵۱/۴	۱۹۲۷۲۱	۳۷۵۰۲۸	لیبی
۲۴/۶	۲۱۵۰	۸۷۵۸	موریتانی
۴۵/۱	۱۶۵۵۵۶	۳۶۶۸۷۹	مراکش
۵۰/۸	۲۴۶۴۱	۴۸۴۸۳	عمان
۴۹/۵	۶۳۰۰۶	۱۲۷۲۱۴	فلسطین
۶۸/۰	۶۶۴۱	۹۷۶۰	قطر
۵۸/۱	۳۵۰۵۴۹	۶۰۳۶۷۰	عربستان سعودی
۴۷/۲	۹۶۳۱۰	۲۰۴۱۱۴	سودان
۵۷/۲	۱۷۸۳۱۲	۳۱۱۵۶۹	تونس
۶۶/۳	۴۵۲۲۰	۶۸۱۸۲	امارات متحده عربی
۲۶/۱	۵۲۴۲۶	۲۰۱۰۴۳	یمن

جدول ۲: توزیع دانشجویان در کشورهای اروپای شرقی و مرکزی

کشور	کل دانشجویان	تعداد دانشجویان زن	نسبت دانشجویان زن (درصد)
اروپای شرقی و مرکزی	۱۹۴۱۳۸۳۵	۱۰۶۴۹۸۷۷	۵۴/۹
آلبانی	۵۳۰۱۴	۳۲۸۹۷	۶۲/۱
بلاروس	۵۲۸۵۰۸	۲۹۹۹۸۴	۵۶/۸
بلغارستان	۲۳۷۹۰۹	۱۲۳۹۴۰	۵۲/۱
کرواسی	۱۲۱۷۲۲	۶۴۷۴۹	۵۳/۲
چک	۳۳۶۳۰۷	۱۷۶۹۶۵	۵۲/۶
استونی	۶۷۷۶۰	۴۱۶۷۷	۶۱/۵
مجارستان	۴۳۶۰۱۲	۲۵۴۶۵۷	۴۸/۴
لتونی	۱۳۰۷۰۶	۸۲۵۷۵	۶۳/۲
لیتوانی	۱۹۵۴۰۵	۱۱۷۴۹۳	۶۰/۱
لهستان	۲۱۱۸۰۸۱	۱۲۱۸۰۷۲	۶۰/۵
مولداوی	۱۱۸۵۲۸	۷۰۰۴۶	۵۹/۱
رومانی	۷۳۸۸۰۶	۴۰۳۶۹۷	۵۴/۶
روسیه	۹۰۱۹۵۵۶	۵۱۴۴۰۹۹	۵۷/۰
صربستان و مونتنگرو	۲۰۸۶۸۹	۱۱۲۰۷۲	۵۳/۷
اسلواکی	۱۸۱۴۱۹	۱۰۰۳۳۴	۵۵/۳
اسلونی	۱۱۲۲۲۸	۶۴۸۸۵	۵۷/۸
مقدونیه	۴۹۳۶۴	۲۷۹۸۷	۵۶/۷
ترکیه	۲۱۰۶۳۵۱	۸۸۱۹۱۹	۴۱/۹
اوکراین	۲۶۰۴۸۷۵	۱۴۰۸۲۴۲	۵۴/۱

جدول ۳: توزیع دانشجویان در آسیای مرکزی

کشور	تعداد دانشجویان	نسبت دانشجویان (زن (درصد))
آسیای مرکزی	۲۰۶۰۰۳۵	۵۱/۴
ارمنستان	۸۶۶۲۹	۵۵/۵
آذربایجان	۱۲۸۶۳۴	۴۶/۸
گرجستان	۱۷۴۲۵۵	۵۰/۴
قزاقستان	۷۵۳۱۸۱	۵۸/۱
قرقیزستان	۲۲۴۶۰	۵۵/۳
مغولستان	۱۲۳۸۲۴	۶۱/۴
تاجیکستان	۱۱۹۳۱۷	۲۵/۹
ازبکستان	۴۰۷۵۸۲	۴۳/۹

جدول ۴: توزیع دانشجویان در آسیای شرقی و پاسیفیک

کشور	کل دانشجویان	تعداد دانشجویان زن	نسبت دانشجویان زن (درصد)
آسیای شرقی و پاسیفیک	۴۱۵۷۶۱۹۶	۱۹۳۹۹۰۸۶	۴۶/۷
استرالیا	۱۰۱۵۰۶۰	۵۵۳۰۶۹	۵۴/۵
برونئی	۵۰۲۳	۳۳۴۱	۶۶/۵
کامبوج	۵۶۸۱۰	۱۷۸۷۵	۳۱/۵
چین	۲۱۲۳۵۶۴۶	۹۹۴۲۹۰	۴۶/۶
فیجی	۱۲۷۱۷	۶۷۴۷	۵۳/۱
هنگ کنگ	۱۵۲۲۹۴	۷۷۷۳۹	۵۱/۱
اندونزی	۳۶۴۰۲۷۰	۱۵۹۵۳۹۶	۴۳/۸
ژاپن	۴۰۳۸۳۰۲	۱۸۵۳۱۳۰	۴۵/۹
لائوس	۴۷۴۲۴	۱۹۵۲۳	۴۱/۲
ماکانو	۲۳۴۲۰	۱۰۰۱۹	۴۲/۸
مالزی	۷۳۱۰۷۷	۴۰۵۰۴۰	۵۵/۴
جزایر مارشال	۹۱۹	۵۱۹	۵۶/۵
میانمار	۵۵۵۰۶۰	۳۵۱۱۰۴	۶۳/۳
نیوزیلند	۲۳۹۹۸۳	۱۴۰۹۴۱	۵۸/۷
پالائو	۴۸۴	۳۰۷	۶۳/۴
پاپوآ	۹۹۴۳	۳۴۹۸	۵۳/۲
فیلیپین	۲۴۰۲۶۴۹	۱۳۰۲۱۵۴	۵۴/۲
کره جنوبی	۳۲۱۰۱۸۴	۱۱۹۰۱۷۸	۳۷/۱
ساموآ	۱۱۷۹	۵۲۳	۴۴/۴
تایلند	۲۳۳۸۵۷۲	۱۹۳۵۶۹	۵۱/۰
تیمور	۶۳۴۹	۳۳۵۷	۵۲/۹
تونگا	۶۵۷	۳۹۳	۵۹/۸
وانواتو	۹۵۵	۳۴۵	۳۶/۱
ویتنام	۱۳۵۴۵۴۳	۵۵۴۳۵۶	۴۰/۱

جدول ۵: توزیع دانشجویان در آمریکای لاتین و کارائیب

کشور	کل دانشجویان	تعداد دانشجویان زن	نسبت دانشجویان زن (درصد)
آمریکای لاتین و کارائیب	۱۵۲۹۳۱۸۱	۸۱۹۶۷۶۷	۵۳/۶
آرژانتین	۲۱۲۷۱۱۳	۱۲۳۴۵۳۴	۵۸/۰
آروبا	۲۱۰۶	۱۲۵۹	۵۹/۸
باربادوس	۷۹۷۹	۵۶۴۰	۷۰/۷
بلیز	۷۲۲	۵۰۷	۷۰/۲
برمودا	۱۹۶۰	۱۰۸۰	۵۵/۱
بولیوی	۳۴۶۰۵۶	-	-
برزیل	۴۲۷۵۰۲۷	۲۴۰۸۷۲۰	۵۶/۳
جزایر ورجین	۱۲۰۰	۸۲۵	۶۸/۸
جزایر کایمان	۳۹۰	۲۹۱	۷۴/۶
شیلی	۶۶۳۶۹۴	۳۱۹۵۲۹	۴۸/۱
کلمبیا	۱۲۲۳۵۹۴	۹۲۸۰۰۶	۵۱/۳
کاستاریکا	۱۱۰۷۱۷	۶۰۱۴۴	۵۴/۳
کوبا	۴۷۱۸۵۸	۲۹۳۰۸۹	۶۲/۱
جمهوری دومینیک	۲۹۳۵۶۵	۱۸۰۰۴۵	۳۴/۲
السالوادور	۱۲۲۴۳۱	۶۶۹۸۲	۴۷/۷
گواتمالا	۱۱۴۷۷۴	۴۹۳۸۰	۴۳/۰
گینه	۷۲۷۸	۴۹۱۷	۶۷/۶
هندوراس	۱۲۲۸۷۴	۷۱۹۹۹	۵۸/۶
جامائیکا	۴۵۷۷۰	۳۲۰۰۳	۶۹/۹
مکزیکو	۲۳۸۴۸۵۸	۱۱۹۸۴۴۱	۵۰/۳
آنتیل	۲۲۸۵	۱۳۶۴	۵۹/۷
نیکاراگوئه	۱۰۳۵۷۷	۵۳۹۹۲	۵۲/۱
پاناما	۱۲۶۲۴۲	۷۷۲۰۰	۶۱/۲
پاراگوئه	۱۴۹۱۲۰	۸۴۳۳۳	۵۶/۶
پرو	۹۰۹۳۱۵	۴۵۴۵۱۰	۵۰/۱
سنت لویس	۲۱۹۷	۱۶۲۱	۷۳/۸
سورینام	۵۱۸۶	۳۲۱۳	۶۲/۱
ترینیداد و توباگو	۱۶۹۲۰	۹۴۰۵	۵۵/۶
اوروگوئه	۱۰۳۴۳۱	۶۸۴۲۲	۶۶/۲
وتزوتلا	۱۰۴۹۷۸۰	۵۰۱۶۷۸	۴۷/۸

جدول ۶: توزیع دانشجویان در آمریکای شمالی و اروپای غربی

نسبت دانشجویان زن (درصد)	تعداد دانشجویان زن	کل دانشجویان	کشور
۵۵/۹	۱۸۶۷۷۶۴	۳۳۴۲۰۹۴	آمریکای شمالی و اروپای غربی
۵۰/۹	۱۷۴	۳۴۲	آندورا
۵۳/۷	۱۳۱۱۴۴	۲۴۴۴۱۰	اتریش
۵۴/۴	۲۱۱۹۷۴	۳۸۹۵۴۷	بلژیک
۵۶/۴	۷۴۸۹۲۷	۱۳۲۶۷۱۱	کانادا
۵۲/۰	۱۰۴۴۲	۲۰۰۷۸	قبرس
۵۷/۴	۱۳۳۳۷۶	۲۳۲۲۵۵	دانمارک
۵۳/۶	۱۶۳۸۷۲	۳۰۵۹۹۶	فنلاند
۵۵/۲	۱۲۰۷۸۸۷	۲۱۸۷۳۸۳	فرانسه
۵۱/۱	۳۳۰۴۴۰	۶۴۶۵۸۷	یونان
۳۰/۱	۲۸۲۴	۹۳۸۹	Holysee
۶۴/۵	۱۰۰۲۰	۱۵۵۲۹	ایسلند
۵۴/۹	۱۰۲۵۰۱	۱۸۶۵۶۱	ایرلند
۵۶/۰	۱۷۴۰۹۲	۳۱۰۹۳۷	اسرائیل
۵۶/۶	۱۱۳۹۸۰۷	۲۰۱۴۹۹۸	ایتالیا
۲۶/۷	۱۴۲	۵۳۲	لیختن اشتاین
۵۲/۹	۱۶۰۹	۳۰۴۲	لوگزامبورگ
۵۶/۳	۵۳۱۹	۹۴۴۱	مالت
۵۱/۰	۲۸۸۰۸۱	۵۶۴۹۸۳	هلند
۵۹/۶	۱۲۷۴۵۶	۲۱۳۹۴۰	نروژ
۵۵/۷	۲۱۲۰۵۳	۳۸۰۹۳۷	پرتغال
۵۷/۹	۵۴۵	۹۴۲	سان مارینو
۵۳/۷	۹۷۲۱۱۹	۱۸۰۹۳۵۳	اسپانیا
۵۹/۶	۲۵۴۳۲۵	۴۲۶۷۲۳	سوئد
۴۶/۰	۹۱۹۴۱	۱۹۹۹۹۶	سوئیس
۵۷/۲	۳۰۸۳۶۲۵	۲۲۸۷۵۴۱	بریتانیا
۵۷/۲	۹۸۸۴۷۸۲	۱۷۲۷۲۰۴۴	آمریکا

جدول ۷: توزیع دانشجویان در جنوب و غرب آسیا

کشور	کل دانشجویان	تعداد دانشجویان زن	نسبت دانشجویان زن (درصد)
جنوب و غرب آسیا	۱۵۸۴۲۱۷۵	۶۴۶۳۲۱۴	۴۰/۸
افغانستان	۲۷۶۴۸	۵۶۳۷	۲۰/۴
بنگلادش	۹۱۱۶۰۰	۳۰۴۹۳۵	۳۳/۵
بوتان	۱۸۹۳	۶۳۹	۳۳/۸
هندوستان	۱۱۷۷۷۲۹۶	۴۶۴۱۵۷۶	۳۹/۴
ایران	۲۱۲۶۲۷۴	۱۰۸۳۶۶۴	۵۱/۰
مالدیو	۷۳	۵۱	۶۹/۹
نپال	۱۴۷۱۲۳	۴۰۵۷۷	۲۷/۶
پاکستان	۷۸۲۶۲۱	۳۵۳۲۵۱	۴۵/۱

جدول ۸: توزیع دانشجویان در منطقه صحرای آفریقا

کشور	کل دانشجویان	تعداد دانشجویان زن	نسبت دانشجویان زن (درصد)
صحرای آفریقا	۳۵۴۰۳۶۲	۱۳۴۲۹۹۸	۳۷/۹
آنگولا	۴۸۱۸۴	۵۰۰۹	۱۰/۴
بنین	۱۹۷۵۸	۳۹۲۰	۱۹/۸
بوتسوانا	۱۰۹۵۰	۵۴۴۹	۴۹/۸
بورکینافاسو	۲۷۹۴۲	۸۵۸۷	۳۰/۷
بروندی	۱۶۸۸۹	۴۶۷۳	۲۷/۷
کامرون	۹۹۸۶۴	۳۹۴۴۸	۳۹/۵
کیپ ورد	۳۹۱۰	۱۹۹۴	۵۱/۰

جدول ۹: توزیع دانشجویان در آفریقای مرکزی

نسبت دانشجویان زن (درصد)	تعداد دانشجویان زن	کل دانشجویان	کشور
۱۶/۴	۱۰۲۷	۶۲۷۰	آفریقای مرکزی
۱۲/۵	۱۳۱۰	۱۰۴۶۸	چاد
۴۳/۲	۷۶۸	۱۷۷۹	کومور
۱۵/۸	۱۹۶۹	۱۲۴۵۶	کنگو
۲۶/۳	۲۵۳۹۸	۹۶۶۸۱	Cote d Ivore
—	—	۶۰۳۴۱	جمهوری دموکراتیک کنگو
۳۰/۳	۳۰۴	۱۰۰۳	گینه اکواتوریال
۱۳/۱	۶۰۶	۴۶۱۲	اریتره
۲۴/۴	۴۶۵۷۴	۱۹۱۱۶۵	اتیوپی
۳۵/۷	۲۶۶۷	۷۴۷۳	گابن
۱۹/۲	۲۹۳	۱۵۳۰	گامبیا
۳۳/۷	۳۷۱۰۴	۱۱۰۱۸۴	غنا
۱۸/۶	۴۴۳۵	۲۳۷۸۸	گینه
۱۵/۶	۷۴	۴۷۳	گینه بیسائو
۳۷/۵	۳۸۵۸۴	۱۰۲۷۹۸	کنیا
۵۶/۹	۴۵۰۳	۷۹۱۸	لسوتو
۴۲/۸	۱۸۸۷۱	۴۴۱۰۷	لیبریا
۴۷/۰	۲۱۱۴۵	۴۴۹۴۸	ماداگاسکار
۳۵/۳	۱۷۹۸	۵۰۸۹	مالاوی
۳۱/۵	۱۰۲۵۹	۳۲۶۰۹	مالی

ادامه جدول ۹: توزیع دانشجویان در آفریقای مرکزی

کشور	کل دانشجویان	تعداد دانشجویان زن	نسبت دانشجویان زن (درصد)
موریتانی	۱۶۸۵۲	۹۳۱۳	۵۵/۳
موزامبیک	۲۸۲۹۸	۹۳۷۶	۳۳/۱
نامیبیا	۱۲۱۹۷	۶۴۸۸	۵۳/۲
نیجر	۱۰۷۹۹	۳۱۹۲	۲۹/۶
نیجریه	۱۲۸۹۶۵۶	۴۴۵۶۱۵	۳۴/۶
رواندا	۲۶۳۷۸	۱۰۲۹۵	۳۹/۰
سنگل	۵۹۱۲۷	—	—
سیرالئون	۹۰۴۱	۲۶۰۲	۲۸/۸
آفریقای جنوبی	۷۳۵۰۷۳	۴۰۱۰۴۲	۵۴/۶
سوازیلند	۵۸۹۷	۳۰۶۴	۵۲/۰
توگو	۱۸۴۵۵	۳۱۱۹	۱۶/۹۰
اوگاندا	۸۸۳۶۰	۳۳۹۱۴	۳۸/۴
تانزانیا	۵۱۰۸۰	۱۶۵۴۸	۳۲/۴
زامبیا	۲۴۵۵۳	۷۷۶۷	۳۱/۶
زیمبابوه	۵۵۶۸۹	۲۱۶۳۱	۳۸/۸

جدول ۱۰: توزیع دانشجویان در مناطق مختلف جهان

نسبت دانشجویان زن (درصد)	تعداد دانشجویان زن	کل دانشجویان	کشور
۴۹/۱	۳۳۳۱۵۰۶	۶۷۸۲۸۴۹	کشورهای عربی
۵۴/۹	۱۰۶۴۹۸۷۷	۱۹۴۱۳۸۳۵	اروپای شرقی و مرکزی
۵۱/۴	۱۰۵۹۲۳۶	۲۰۶۰۳۵	آسیای مرکزی
۴۶/۷	۱۹۳۹۹۰۸۶	۴۱۵۷۶۱۹۶	آسیای شرقی و پاسیفیک
۵۳/۶	۸۱۹۶۷۶۷	۱۵۲۹۳۱۸۱	آمریکای لاتین و کارائیب
۵۵/۹	۱۸۶۷۴۷۶۴	۳۳۴۲۲۰۹۶	آمریکای شمالی و اروپای غربی
۴۰/۸	۶۴۶۳۲۱۴	۱۵۸۴۲۱۷۵	جنوب و غرب آسیا
۳۷/۹	۱۳۴۲۹۹۸	۳۵۴۰۳۶۲	صحرای آفریقا
۵۰/۸	۶۹۱۱۷۴۴۸	۱۳۶۰۷۶۷۲۹	کل جهان

منابع:

– روشن، احمدرضا (۱۳۸۲)، بررسی پایگاه اقتصادی - اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های تهران - (طرح تحقیقاتی) - مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.

– روشن، احمدرضا (۱۳۸۶) - راهکارهای افزایش پوشش تحصیلی به ۳۰ درصد - (طرح تحقیقاتی) - مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

- Unesco (2007), Enrolment by ISCED levels, Institute for Statistics-
www.unesco.org

- Harklau, Linda (1998), Improving Equity and Access for Low-Income Groups- Urban Education, Vol. 12, No.6